

Schaken op de basisschool

Werkboek 2, Les 12

Ik ben een Schaakhavik: zie jij de dreiging? (2)

Extra spullen

-

Voor de trainer

1. Kijken

2. Denken

3. Doen

We oefenen deze les nog een keer met het ontdekken en benoemen van dreigingen: de gemene plannetjes van de tegenstander. Hebben we de dreiging ontdekt, dan gaan we op zoek naar een verdediging: slaan, dekken, tussenplaatsen en/of weggaan.

Leerdoelen

Zie Les 11.

Aandachtspunten feedback

Zie Les 12.

Programma

0-3 Opening

3-15 Instructie

Schrijf op het bord.

Dreigingen

1. Ongedekt stuk slaan
2. Stuk van hogere waarde slaan.
3. Pion wil naar de overkant
4. Schaak
5. Mat in 1

V: Wie weet nog wat een dreiging is?

A: Een dreiging is een plannetje van de tegenstander dat niet goed voor ons is. We moeten zorgen dat de tegenstander zijn plannetje niet kan uitvoeren.

V: Wie kan een dreiging noemen? Kun je ook een stelling op het demobord zetten met die dreiging?

Vraag circa 3 kinderen om een stelling met steeds een andere dreiging te bedenken. Vraag ze ook om de laatste zet. Vraag de andere kinderen om een verdediging tegen de dreiging te vinden.

Voorkom dat de stellingen te complex worden. Meestal zijn 4-5 stukken al voldoende.

Het is dus heel belangrijk om te ontdekken wat de dreiging is van de tegenstander. En daar hebben we weer de **Schaakhavik** voor nodig.

Door eerste goed te **kijken** wat de tegenstander van plan is, kun je een dreiging ontdekken. En vaak kun je die dreiging dan ook oplossen.

Ook nu helpt het om te kijken naar de **laatste zet van de tegenstander**.

V: Wie weet een manier van verdedigen tegen een dreiging?

Schrijf op het bord.

Verdedigen tegen een dreiging

1. Slaan

2. Dekken

3. Weggaan

4. Tussenplaatsen

Vraag de kinderen om het spiekbriefje op blz 35 van Les 12 in het werkboek aan te vullen.

15-30 Werkboek

Beide type opdrachten hebben we al eerder gemaakt (Les 11 en Les 10). Het is waarschijnlijk niet nodig om een of meerdere opgaven gezamenlijk te maken.

Les 12, opdracht 1

Laat de kinderen eerst de dreiging ontdekken. Daarna moeten ze verdedigen tegen de dreiging. 1 oplossing is voldoende. Ze moeten wel de beste oplossing vinden. Slaan is bijna altijd het beste. Maar dat weten ze al vanaf de lessen 'verdedigen tegen schaak' in Werkboek 1.

Bij het 3^e diagram is wit aan zet. In het werkboek staat een zwarte pijl.

Les 12, opdracht 2

Zoek het verschil

De stellingen die links en recht naast elkaar staan, verschillen steeds op 1 punt van elkaar. Daardoor is ook steeds een truc niet meer mogelijk. Kun jij ontdekken wat het verschil is door eerst naar de stelling links te kijken (bedek de stelling rechts) en daarna na de stelling rechts te kijken (bedek de linker stelling)? Als je als een schaakhavik kijkt, vind te het verschil heel snel.

30-55 Spel of schaakpartij

De combinatie van dreiging en verdediging komt in een schaakpartij vaak voor. Een normale schaakpartij is daarom een goede oefening.

Vraag de kinderen wel om steeds als ze een dreiging zien, die te benoemen en daarna de oplossing aan te geven. Je kunt er een spel van maken: elke goede melding levert een punt op.

Om te voorkomen dat ze elke zet iets roepen kun je als extra regel afspreken dat ze alleen een dreiging mogen roepen, die ze nog niet eerder hebben aangegeven.

Een alternatief is [Spel 66: Verdedigen tegen een dreiging – verzin zelf een schaakstelling](#). De trainer noemt steeds een combinatie van een dreiging en een verdediging. Bijvoorbeeld: een pion die dreigt te promoveren – dekken. De kinderen (alleen of in tweetallen) moeten dan een stelling verzinnen die voldoet aan deze combinatie. De dreiging moet kloppen en ook de verdediging om die dreiging tegen te gaan moet kloppen. Bij voorkeur is de stelling ook een enigszins normale schaakstelling.

Een goede stelling levert een punt op. Een heel geslaagde oplossing kun je belonen met een bonuspunt. Daarna noem je een andere combinatie van dreiging en verdediging. Het moet wel een kloppende combinatie zijn. Zo werkt dekken niet als de Koning schaak staat.

Lees [de uitgebreide toelichting](#) op de website.

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Gezamenlijk opruimen

Samenvatting

Oefeningen voor thuis (optioneel).

- (Af)maken Les 12.
- Speel thuis een schaakpartij en let daarbij goed op de Gouden Regels.

Benadruk dat ze volgende week de map weer moeten meenemen.

Toelichting opdrachten werkboek

Opdracht 1

Laat de kinderen eerst de dreiging ontdekken. Daarna moeten ze verdedigen tegen de dreiging. 1 oplossing is voldoende. Ze moeten wel de beste oplossing vinden. Slaan is bijna altijd het beste. Maar dat weten ze al vanaf de lessen 'verdedigen tegen schaak' in Werkboek 1.

Bij het 3^e diagram is wit aan zet. In het werkboek staat een zwarte pijl.

Opdracht 2

Zoek het verschil

De stellingen die links en recht naast elkaar staan, verschillen steeds op 1 punt van elkaar. Daardoor is ook steeds een truc niet meer mogelijk. Kun jij ontdekken wat het verschil is door eerst naar de stelling links te kijken (bedek de stelling rechts) en daarna na de stelling rechts te kijken (bedek de linker stelling)? Als je als een schaakhavik kijkt, vind te het verschil heel snel.